

Mark- och miljödomstolen

Till Justitiedepartementet via
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L1@regeringskansliet.se

Remiss av SOU 2024:7, Ett säkrare och mer tillgängligt fastighetsregister (ert dnr Ju2024/00175)

Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har beretts möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i utredningen.

Domstolen tillstyrker förslaget men har vissa synpunkter på hur tillgängligheten av fastighetsregistret ska säkerställas och på förslaget till förordning om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av fastighetsinformation.

Förslaget påverkar domstolens verksamhet främst ur den aspekten att mark- och miljödomstolen i stor utsträckning använder sig av fastighetsregistret i handläggningen av mål och ärenden. Ur detta perspektiv ställer sig domstolen positiv till att förslaget möjliggör en minskad dubbelhantering av uppgifter och en mer användarvänlig struktur av registret. Domstolen ser även behovet av att uppgifter om ledningsrättsinnehavare och andelstal i gemensamhetsanläggningar införs i fastighetsregistret och anser att det är angeläget att dessa frågor utreds vidare. Det vore även önskvärt om kommuner ålades en skyldighet att ajourhålla uppgifter om adresser och byggnader i fastighetsregistret.

Domstolen ser det som problematiskt för en tillförlitlig och effektiv tillgång till fastighetsregistret att tillgången huvudsakligen tillgodoses genom privata företag som ägnar sig åt vidareförmedling av uppgifter i registret. Införandet av ett tillståndsförfarande för vidareförmedlare och en uttrycklig skyldighet för Lantmäteriet att erbjuda medborgartjänster för allmänheten utgör enligt domstolens mening ett steg i rätt riktning för en pålitlig informationsförsörjning. För domstolens räkning kan det dock konstateras att tillgången till uppgifter i fastighetsregistret tidvis har fungerat bristfälligt och att detta inte adresseras eller ges en tydlig lösning i utredningens förslag. Bristerna har bl.a. bestått i att vidareförmedlare som domstolen är hänvisad till har lämnat ofullständig eller felaktig

information. Nyligen har domstolen även stängts ute från tillgång till Lantmäteriets egen tjänst Arkivsök, vilket ytterligare försvårar för domstolarnas arbete. Mark- och miljödomstolen har samma behov av tillgång till information som lantmäterimyndigheterna och det är av stor vikt att den information som domstolen har tillgång till inte förvanskas eller utelämnas.

En effektiv tillgång till tillförlitliga uppgifter i fastighetsregistret är en förutsättning för en rättssäker process i mark- och miljödomstolen. Om domstolen t.ex. inte får tillgång till nödvändiga uppgifter för att bedöma vilka som är sakägare i ett fastighetsmål kan detta leda till att kommunikering inte sker med samtliga parter i målet, vilket kan utgöra ett rättgångsfel och få stora ekonomiska konsekvenser för de inblandade. Att domstolen hänvisas till att beställa akter, handlingar och uppgifter från Lantmäteriet via telefon, post eller e-post är vidare tidskrävande och kan leda till onödig fördröjning av målens handläggning. Det finns därför skäl att vidta åtgärder för att säkerställa att mark- och miljödomstolen har en snabb och pålitlig tillgång till fastighetsregistret, inklusive komplett geometrisk information samt förrättningsakter m.m. Detta skulle vara resursbesparande både för mark- och miljödomstolarna och för Lantmäteriet. En möjlighet kan vara att ålägga Lantmäteriet ett uttryckligt informationsförsörjningsansvar gentemot mark- och miljödomstolarna, i likhet med vad som gäller i förhållande till Försvarsmakten.

Domstolen har vidare följande synpunkter på förslaget till förordning om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av fastighetsinformation. I 5 § p. 26 i förordningen anges att uppgift om fastighet ska ange ”i vilka anläggningar och vägföreningar” enheten har andel. Enligt domstolens mening bör detta i stället formuleras som ”i vilka gemensamhetsanläggningar” enheten har andel, samt i det fall det är registrerat, fastighetens andelstal. Även punkt 24 i samma paragraf bör kompletteras med andel i samfällighet. Vidare anges i p. 28–32 i samma paragraf att uppgift om fastighet ska ange bl.a. samfällighetens ändamål, fastigheter som har andel i samfälligheten, m.m. Dessa uppgifter bör i stället redovisas under samfälligheter (jfr 6 § i förordningen). I 6 § p. 17 föreslås redovisning av vilka anläggningar eller vägföreningar enheten har andel i. Domstolen konstaterar att en marksamfällighet inte kan delta i en gemensamhetsanläggning, dock kan det vara praktiskt att redovisa uppgiften här i stället för på de delägande fastigheterna. Eventuellt skulle informationen kunna kompletteras med en anmärkning om att det är de i samfälligheten delägande fastigheterna som deltar i anläggningen med ett gemensamt andelstal. I övrigt bör formuleringen ändras på samma sätt som domstolen föreslår avseende 5 § p. 26.

Domstolen har därutöver, utifrån de intressen som domstolen har att bevaka, inga synpunkter på det remitterade förslaget.

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Magnus Hermansson och tekniska rådet Monica Lagerqvist Nilsson. Föredragande har varit tingsfiskalen Hanna Wallin.

Magnus Hermansson

Monica Lagerqvist Nilsson

Kopia till tingsrättens allmänna diarium